

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-356-9-34>

**IMPLEMENTATION OF ENERGY EFFICIENCY POLICY
AS A KEY MECHANISM FOR UKRAINE'S FULFILLMENT
OF INTERNATIONAL OBLIGATIONS
IN THE FIELD OF CLIMATE CHANGE**

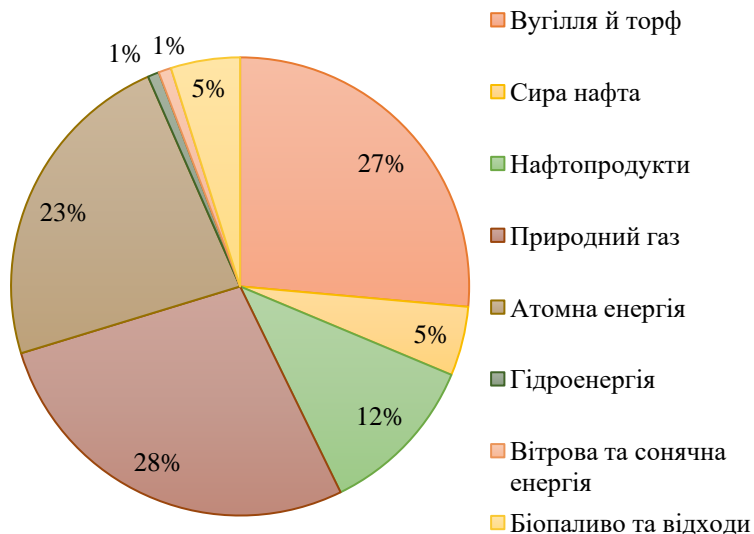
**РЕАЛІЗАЦІЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ
ЯК КЛЮЧОВИЙ МЕХАНІЗМ ВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ
МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗМІНИ КЛІМАТУ**

Енергетична політика ґрунтується на ефективному використанні обмежених енергетичних ресурсів. Україна має широке коло можливостей для розвитку енергетичної галузі, що пов'язано зі значним різноманіттям природних ресурсів, а також географічним розташуванням, яке дає можливість розвивати генерацію з відновлюваних джерел енергії, наприклад, сонця та вітру.

В останні роки інтерес наукової спільноти до енергоефективних заходів та технологій зростає. Це обумовлено прийняттям та підписанням таких міжнародних документів як Паризька кліматична угода, Європейська зелена угода, Цілі сталого розвитку тощо. А також прагненням Європи досягти кліматичної нейтральності до 2050 року.

Енергетичні ресурси є обмеженими, тож ефективний та раціональний підхід до користування ними закладає основи для розвитку економіки сьогодні і у майбутньому. Окрім того, ефективна енергетична політика сприяє зміцненню енергетичної безпеки держави. За даними [1] Енергетичний сектор створює 73 % від загального обсягу викидів, отже вжиття заходів, спрямованих на збільшення його енергоефективності позитивно вплине не тільки на економіку країни, а й на екологічний аспект, зокрема досягнення кліматичних цілей.

Як видно з рис. 1, у структурі ЗППЕ України провідними енергетичними ресурсами досі залишаються вугілля та природний газ. Однак, використання викопних видів палива негативно впливає на виконання зобов'язань у сфері зміни клімату, оскільки створює значну частку шкідливих викидів в атмосферу. Частка ж відновлюваної генерації залишається критично низькою.

Рис. 1. Структура загального первинного постачання енергії України, 2020 рік

Джерело: складено автором на основі [2]

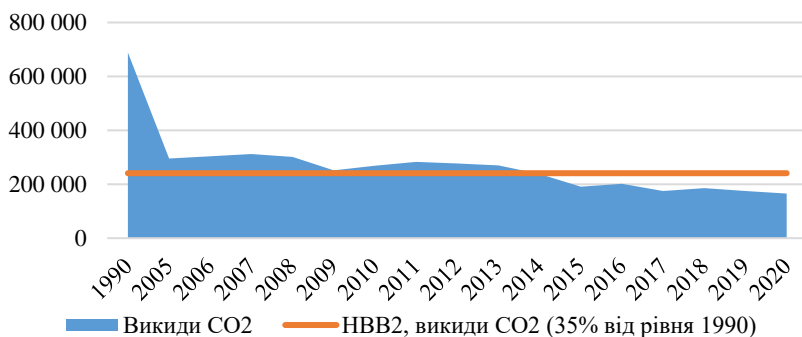
Енергетична криза з якою стикнулася Європа у 2022 році внаслідок повномасштабного військового вторгнення російської федерації на територію України, також вплинула на рівень енергоефективності в країнах ЄС.

Усі країни-члени ЄС при плануванні своїх енергетичних політик орієнтуються на Європейську зелену угоду (European Green Deal), відповідно до якої зобов'язуються зменшити викиди парникових газів щонайменше на 55% (порівняно з рівнем викидів 1990 року), до 2030 року збільшити частку ВДЕ до 40% та покращити рівень енергоефективності до 36–39% [3].

Окрім того, в Європі впроваджено пакет «Fit for 55», який передбачає перегляд існуючого законодавства ЄС з метою забезпечення повної відповідності політик кліматичним цілям. Головна ціль цього пакету є зменшення парникових газів щонайменше на 55% до 2030 року [4].

Питання зменшення викидів парникових газів гостро стоїть і для України. В рамках виконання Паризької угоди, підписантом якої є і Україна, Урядом було розроблено вже другий Національно визначений внесок (НВВ2). НВВ2 передбачає, що Україна зменшить кількість

викидів до рівня 35% від обсягу викидів 1990 року. Як можна побачити з рис. 2, починаючи з 2014 року Україні вдається триматися встановленої межі.

Рис. 2. Динаміка зменшення викидів ПГ в Україні, 1990–2020 рр.

Джерело: складено автором на основі [5]

Однак, такий прогрес не варто пов'язувати із значним впливом реформ у сфері енергоефективності. У 2014 році було окуповано частини Донецької та Луганської областей, на яких знаходилася велика кількість промислових та вугільних підприємств, які викидають значний обсяг парникових газів. Відповідно, з 2014 року ці викиди не враховуються в офіційній статистиці.

Тож зараз не можна стверджувати, що Україні вдалося виконати НВВ2 завчасно. Навпаки, у науковій спільноті зазначають, що враховуючи всі ризики та політично-економічну ситуацію в країні, визначення НВВ2 на рівні 35% є доволі амбітною ціллю.

Енергоефективна політика – це політика, спрямована на оптимізацію використання енергетичних ресурсів, скороченні частки викопних видів палива. В той же час, енергоефективна політика має враховувати зростаючий попит на енергію. В основі такої політики лежить відповідальність суспільства та урядів країн у питаннях зміни клімату та забезпечення декарбонізації світової економіки.

Україна, попри всі труднощі й проблеми, активно посилює суб'єктивність на міжнародній арені та є кандидатом на вступ до ЄС. Це покладає на країну додаткові зобов'язання, в тому числі й щодо гармонізації українського законодавства з європейським та пропагуванням європейських цінностей, зокрема щодо екології та клімату. Окрім того, Україна вже є підписантом багатьох міжнародних угод, в рамках яких взяла на себе чітко визначені зобов'язання.

Енергоефективна політика уряду, декарбонізація економіки та збільшення частки ВДЕ відіграють важливу роль у досягненні Україною кліматичних цілей.

Список використаних джерел:

1. Emissions by sector. URL: <https://ourworldindata.org/emissions-by-sector>
2. Державна служба статистики URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Delivering the European Green Deal. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en
4. Fit for 55. European Commission. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>
5. World Bank statistics. CO2 emissions. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.KT>
6. Vasylieva T, Pavlyk V, Bilan Y, Mentel G, Rabe M. Assessment of Energy Efficiency Gaps: The Case for Ukraine. *Energies*. 2021; 14(5):1323. DOI: <https://doi.org/10.3390/en14051323>
7. Аудит економіки України 2030. Кабінет Міністрів України. URL: <https://nes2030.org.ua/docs/doc-audit.pdf>
8. Global Energy Perspective 2022. Executive Summary, April, 2022. McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Industries/Oil%20and%20Gas/Our%20Insights/Global%20Energy%20Perspective%202022/Global-Energy-Perspective-2022-Executive-Summary.pdf>
9. Andreoni, V. (2020). The energy metabolism of countries: Energy efficiency and use in the period that followed the global financial crisis. *Energy Policy*, 139, 111304. DOI:<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2020.111304>